

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ – ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

[Ο ελεύθερος χρόνος στην εποχή μας]

Αν κοιτάξουμε προς το παρελθόν, δε θα βρούμε καμιά άλλη γενιά, η οποία να διέθετε τόσο πολύ χρόνο, να κατείχε τόσα υλικά μέσα και να είχε τόση μόρφωση όσο η σημερινή. Έχουμε ήδη εγκαταλείψει τη λεγόμενη κοινωνία της εργασίας, στην οποία ζούσαμε για να δουλεύουμε, και βιώνουμε μια πολυσύνθετη κοινωνική πραγματικότητα, στην οποία δουλεύουμε για να ζούμε. Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνουμε και διευθετούμε τον ελεύθερο χρόνο στην εποχή μας αποκτά πρωταρχική σημασία και εμφανίζεται εξίσου σημαντικός με τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και κατανέμεται ο χρόνος εργασίας στον επαγγελματικό τομέα. Η ραγδαία αύξηση του ελεύθερου χρόνου σε σχέση με το παρελθόν θέτει το πρόβλημα της κατάλληλης διαχείρισής του.

Το πρόβλημα της διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου σήμερα δεν αφορά μόνο στους ενήλικους, αλλά και στους έφηβους. Η νέα γενιά, συχνά, διακατέχεται από αισθήματα απομόνωσης και ανίας και γενικότερα από αρνητικά συναισθήματα, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις μετατρέπονται σε επιθετικότητα, χρήση βίας ή αδιαφορία. Οι μαθητές, ήδη από την παιδική ηλικία, περνούν πολλές ώρες της ημέρας μπροστά σε μια οθόνη και βιώνουν μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης τη ζωή από «δεύτερο χέρι», ενώ ταυτόχρονα μέσα από τον καταγισμό της διαφήμισης οδηγούνται στην εμπορευματοποίηση του ελεύθερου χρόνου και σταδιακά εθίζονται στην επιδίωξη της ευτυχίας, κυρίως μέσα από την κατανάλωση υλικών αγαθών. Οι σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες φαίνεται να οδηγούν τα παιδιά της «ευημερίας» σε ένα μέλλον με πολύ ελεύθερο χρόνο, λιγότερο χρόνο εργασίας και ακόμη λιγότερη διάθεση κοινωνικής προσφοράς και συλλογικής δράσης.

Όμως, οι στάσεις και οι συμπεριφορές που αναπτύσσονται σε σχέση με τον ελεύθερο χρόνο κατά τη διάρκεια της παιδικής και εφηβικής ηλικίας είναι καθοριστικής σημασίας, δεδομένου ότι παγιώνονται¹ και αναπαράγονται σε όλη την υπόλοιπη ζωή του ανθρώπου. Από κοινωνιολογικές έρευνες προκύπτει ότι το 90% των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου διαμορφώνεται και σταθεροποιείται μέχρι την ηλικία των 19 χρόνων. Φυσικά, το προσωπικό **στυλ** ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από την οικογένεια, τους φίλους και τους γνωστούς, από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, από το ίδιο το άτομο και τις κοινωνικοοικονομικές, μορφωτικές «προδιαγραφές» του, αλλά ως έναν βαθμό και από το σχολείο, που αποτελεί έναν **σημαντικό** παράγοντα της δευτερογενούς κοινωνικοποίησης του παιδιού.

Ο ελεύθερος χρόνος στο σημερινό σχολείο αντισταθμίζει την ένταση και τα προβλήματα που προκύπτουν από τη διδασκαλία, εξισορροπεί καταπιεσμένες ανάγκες και κινητικούς περιορισμούς και ξεκουράζει τους μαθητές από τον φόρτο της διδασκαλίας. Με αυτήν την έννοια, ο ελεύθερος χρόνος στο σχολείο θεωρείται πολύτιμος και **απαραίτητος** για την ισόρροπη ανάπτυξη του μαθητή, αν και θεωρείται συχνά ανεπαρκής. Σε κάθε περίπτωση πάντως δε συνδέεται με τη σχολική εργασία, με αποτέλεσμα ο ελεύθερος χρόνος και η διδασκαλία να αποτελούν δύο αντίθετες περιστάσεις της σχολικής ζωής, που λειτουργούν ως ξεχωριστές

¹ παγιώνω: σταθεροποιώ

νησίδες, αποκομμένες μεταξύ τους. Πολλές φορές, όμως, το σχολείο αδυνατεί να σχεδιάσει και να αξιοποιήσει επαρκώς περιστάσεις ελεύθερου χρόνου και να τις συνδέσει με τη μάθηση και την **ολόπλευρη** ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή. Επιπρόσθετα, επιβαρύνει και τον εξωσχολικό ελεύθερο χρόνο του μαθητή, αφού από το σχολείο του ανατίθενται υποχρεώσεις και σχολικές εργασίες, συχνά υπερβολικά απαιτητικές σε κόπο και χρόνο, πολλές από τις οποίες θα ήταν προτιμότερο και πιο ευχάριστο για τους μαθητές να καλύπτονται στη διάρκεια του σχολικού προγράμματος, ώστε να έχουν στη διάθεσή τους περισσότερο ελεύθερο χρόνο.

Χανιωτάκης, Θωίδης, *Διαθεματικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στο Ολοήμερο Σχολείο*, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, 2002, τ.6, σ.241-245 (διασκευή)

1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ορθό ή λάθος**, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης, τη λέξη «**ορθό**» ή «**λάθος**».

- i. Η σημερινή γενιά δεν έχει τόσο πολύ χρόνο ούτε πολλά υλικά μέσα σε σύγκριση με τις προηγούμενες γενιές.
- ii. Οι μαθητές, από μικρά παιδιά, περνούν πολλές ώρες μπροστά σε μια οθόνη.
- iii. Το προσωπικό στυλ ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι και η οικογένεια.
- iv. Το 90% των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου διαμορφώνεται και σταθεροποιείται μέχρι την ηλικία των 19 χρόνων.
- v. Ο ελεύθερος χρόνος στο σχολείο δε θεωρείται πολύτιμος και απαραίτητος για την ισορροπημένη ανάπτυξη του μαθητή.

2. «*Το προσωπικό στυλ ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από την οικογένεια*» (§3^η).

Να αναπτύξετε την πιο πάνω πρόταση σε μια παράγραφο, έκτασης 60-80 λέξεων, με τη μέθοδο της αιτιολόγησης.

3. Να γράψετε έναν τρόπο και το αντίστοιχο του μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην τρίτη (§3^η) παράγραφο του κειμένου: «*Όμως, οι... κοινωνικοποίησης του παιδιού*» και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

4. Αφού αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης της πρότασης, «*Η νέα γενιά, συχνά, διακατέχεται από αισθήματα απομόνωσης και ανίας και γενικότερα από αρνητικά συναισθήματα, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις μετατρέπονται σε επιθετικότητα, χρήση βίας ή αδιαφορία*» (§2^η), να γράψετε τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με αυτή.

5. Με ποιο τρόπο επιτυγχάνεται η συνοχή και η συνεκτικότητα μεταξύ της πρώτης (§1^{ης}) και της δεύτερης (§2^{ης}) παραγράφου του κειμένου;

6. Η λέξη **στυλ** (§3^η) είναι δάνειο από την αγγλική γλώσσα. Να την αποδώσετε στα Νέα Ελληνικά.

7. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις των πιο κάτω προτάσεων/ φράσεων με **αντώνυμés** τους, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τους τύπο.

- i. ... αποτελεί έναν **σημαντικό** παράγοντα της δευτερογενούς κοινωνικοποίησης του παιδιού.
- ii. ... ο ελεύθερος χρόνος στο σχολείο θεωρείται πολύτιμος και **απαραίτητος**...
- iii. ... συνδέσει με τη μάθηση και την **ολόπλευρη** ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή.

8. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 120 – 140 λέξεις.

Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Η έλλειψη ελεύθερου χρόνου αποτελεί ένα ζήτημα που απασχολεί όχι μόνο τους μαθητές, αλλά όλους τους ανθρώπους των σύγχρονων κοινωνιών. Σε επιστολή που πρόκειται να αποστείλετε στον Πρόεδρο του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου, ως μέλη του ΚΜΣ του σχολείου σας, να παρουσιάσετε δύο (2) λόγους που οι μαθητές δεν έχουν ελεύθερο χρόνο και δύο (2) συνέπειες της έλλειψής του.

(έκταση κειμένου: 250-300 λέξεις)